

7. poglavlje

Misaone vještine

Dijete razvija misaone vještine igrajući se puno s ljudima i predmetima oko sebe. Svaka aktivnost koja pomaže djetetu da uči predstavlja mu nove načine razmišljanja o svijetu. Ovo poglavlje daje neke ideje za aktivnosti koje mogu pomoći djetetu u razvoju misaonih vještina. Većina djece koja vide počinje učiti misaone vještine otprilike u ovim razdobljima života:

Između 6. i 9. mjeseca dijete uči da predmeti postoje čak i kada ih ono više ne vidi, ne dodiruje, ne čuje ili ne miriše. Na primjer, ako ispusti šalicu, ono zna da nije nestala nego da sada leži na tlu.

Otprilike s 9 mjeseci dijete počinje oponašati što drugi rade (imitiranje).

Između 9 i 12 mjeseci dijete uči da može izazvati da se nešto dogodi. Na primjer, ono uči da će, ako žlicom udari šalicu, proizvesti zvuk. Ono također počinje rješavati jednostavne probleme.

Kada je staro otprilike 1 godinu, dijete može spariti dva slična predmeta. Kasnije će naučiti svrstavati i brojati predmete.

Dijete oštećena vida također može naučiti ove vještine. Uz nešto pomoći, naučit će ih samo 3 do 6 mjeseci kasnije od djeteta koje vidi

AKTIVNOSTI

Ako vaše dijete ima ostatak vida, obavezno prilagodite ove aktivnosti da, što je više moguće, iskoristite njegov preostali vid (vidi poglavlje 4).

Razumijevanje predmeta

Dijete zna da predmet (ili osoba) postoji kada ga može vidjeti, dotaknuti, čuti, nanjušiti ili okusiti. No, ako mu nestane iz vidnog polja ili više ne proizvodi zvuk, dijete misli da je predmet nestao.

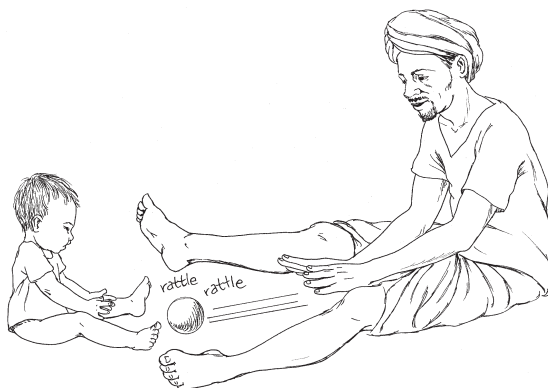
Djetetu oštećena vida teže je naučiti da ovi predmeti još postoje, nego djetetu koje vidi. To je zato što on o predmetima prima manje informacija. Na primjer, on ne može vidjeti da je predmet još uvijek tamo kada prestane proizvoditi zvuk.

► Kako pomoći djetetu da razumije da predmeti postoje i kada ih se ne može vidjeti, čuti, osjetiti, okusiti ili nanjušiti

Zavežite uzicom igracke za stolice, stolove i za djetetovu odjeću ili ruke (vidi 41. stranicu).

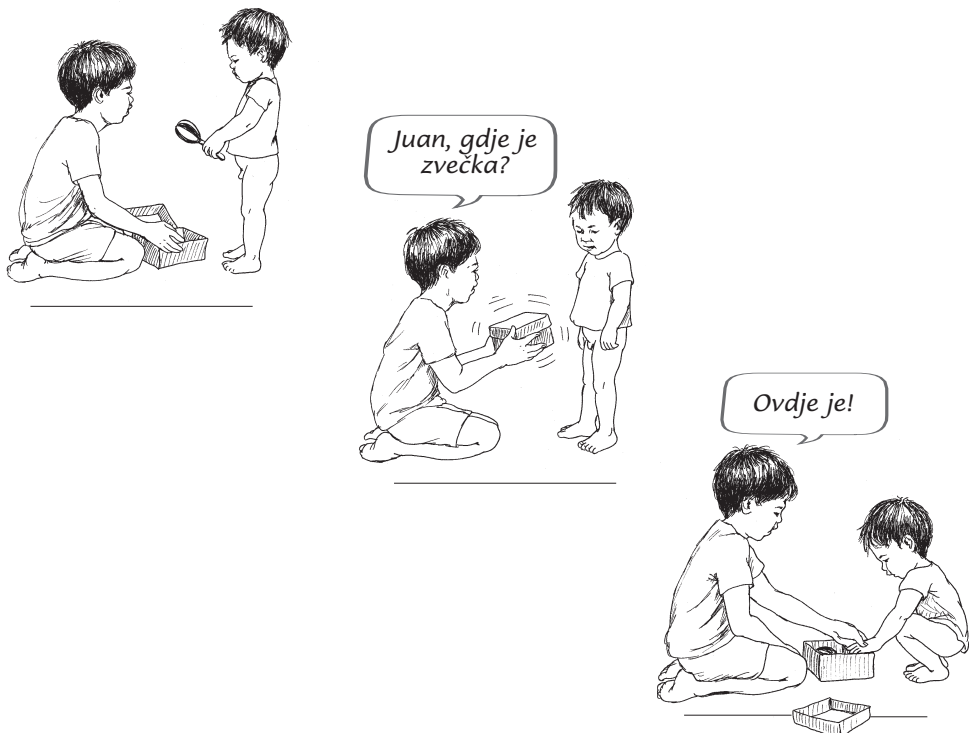
Stavite sjemenke ili kamenčiće u okruglu tikvu ili u loptu tako da proizvodi zvuk kada se kotrlja. Zatim potaknite dijete na međusobno dodavanje tom loptom. Zvuk će mu pomoći da nauči da predmet postoji čak i kada mu više nije u ruci.

Zavežite komad uzice za omiljenu igračku. Pokažite djetetu igračku i uzicu i zatim stavite igračku izvan njegova dosega. Zapamtite, budući da uzice mogu biti opasne za malu djecu, pazite na njega da si uzicu ne bi omotao oko vrata.

Pokažite djetetu kako da spusti predmet u kutiju i zatim zatvori poklopac. Zatim mu pokažite kako da podigne poklopac i posegne unutra kako bi ponovo našlo predmet.

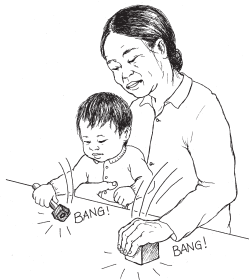

Oponašanje stvari koje drugi rade (imitiranje)

Djeca koja vide puno uče promatrajući druge i pokušavajući raditi (imitirati) to što oni rade. Međutim, djeca oštećena vida moraju naučiti obraćati pažnju na zvukove i druge informacije da bi znala što ljudi rade.

► Da ohrabrite dijete da oponaša druge

Oponašajte njega. Kada dijete proizvede zvuk, i vi to učinite.

Proizvedite neki zvuk i potaknite ga da ponovi to što vi radite.

Kada bude starije, potaknite ga da se dotjera i pretvara da je netko drugi.

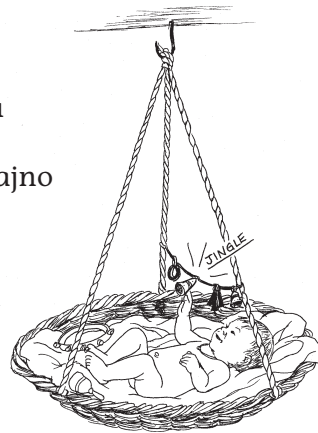

Razumijevanje zašto se stvari događaju (uzrok i posljedica)

Kada se malo dijete igra s igračkama, ono ne zna što će se dogoditi. No, polako uči da radeći nešto – kao što je lupanje igračkom o pod – može izazvati nešto drugo – kao što je glasan zvuk. To je važna lekcija za dijete jer ono uči da može utjecati na svijet oko sebe. Ono također uči da može donekle nadzirati ono što se događa. Zato želi više saznati o tome kako stvari rade.

► Kako pomoći djetetu da nauči o uzroku i posljedici

Rasporedite bučne igračke po prostoru gdje se igra ili spava. Pripazite da su igračke dovoljno blizu tako da ih slučajno udari ili zapne za njih. Uskoro će ih naučiti namjerno udarati.

Složite hrpu malih kutija ili konzervi koju vaše dijete može srušiti. Kad poraste, može naučiti kako će samo složiti hrpu. Potaknite ga da vidi koliko veliku hrpu može napraviti prije nego je sruši i da obrati pažnju na različite zvukove koje proizvodi pojedina kutija ili konzerva.

Potaknite ga da stavi stvari u kutiju i zatim ih izbaci.

Rješavanje problema

Vaše je dijete već naučilo nešto o rješavanju problema. Na primjer, ako plače kada nešto hoće, naučilo je da plakanjem može dobiti ono što želi. Međutim, plakanjem ono od nekog drugog traži da riješi problem. Ono treba naučiti i da mnoge probleme može riješiti samo.

► Kako pomoći djetetu da nauči kako riješiti problem

Stavite mu komad tkanine na lice. Možda će je odmah skinuti. No, ako to ne učini, sami je skinite i zatim mu je ponovo stavite na lice.

Igrajte se skrivača s djetetovim igračkama. Zatresite bučnu igračku i zatim je sakrijte ispod komada tkanine. Promatrajte može li povući krpju da bi je našao. Zatim pokušajte naopako okrenuti zdjelu ili tavu i staviti je preko igračke da vidite može li shvatiti kako da okrene zdjelu.

Dajte djetetu kutiju napunjenu predmetima različite veličine da se igra s njima. Zatim na poklopcu kutije napravite rupu manju od nekih predmeta. Poklopite kutiju i potaknite dijete da izvadi sve predmete. Promatrajte može li shvatiti kako skinuti poklopac da izvadi najveće predmete.

Sparivanje i razvrstavanje predmeta

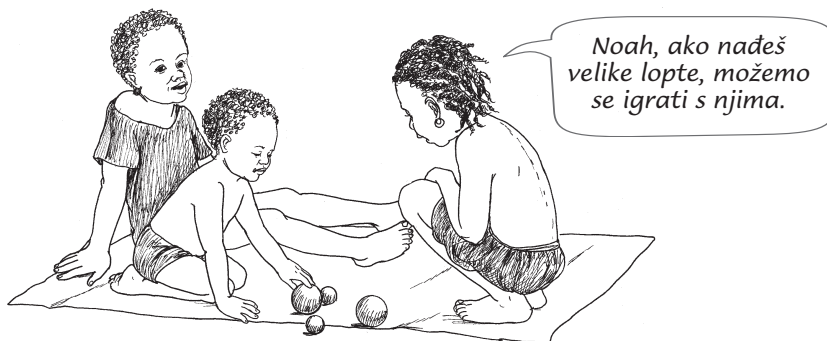
Svako dijete treba naučiti kako su predmeti slični i kako se međusobno razlikuju. Sparivanje i razvrstavanje predmeta pomaže da dijete nauči obraćati pozornost na važne sličnosti i razlike..

► Kako pomoći djetetu da nauči sparivati predmete

Stavite dva različita predmeta – na primjer žlicu i tavu – ispred svoga djeteta i pustite ga da ih istraži. Zatim mu dajte treći predmet koji je sličan jednom od prvih dva. Tražite da pronađe dva predmeta jednakog oblika.

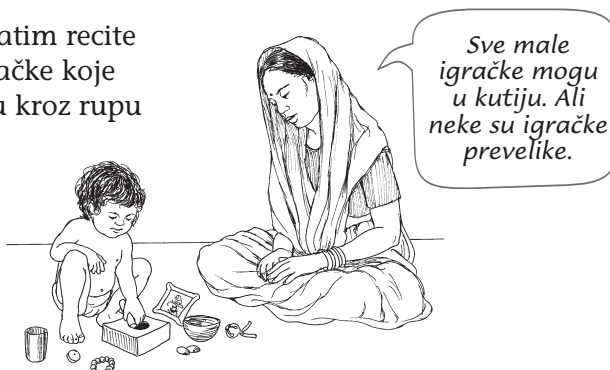
Tražite od djeteta da spari predmete jednake veličine ili boje, koji proizvode jednak zvuk ili su jednaki na dodir.oblika.

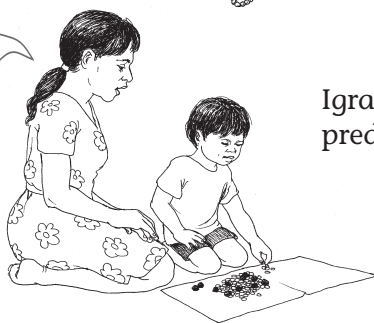
Na kutiji izrežite rupu u obliku jednostavne igračke. Zatim recite djetetu da pronađe isti oblik da ga se može staviti u kutiju..

► Kako pomoći djetetu da nauči razvrstavati predmete

Napravite rupu u kutiji i zatim recite djetetu da pronade sve igračke koje su dovoljno male da prođu kroz rupu u kutiji.

Hajdemo staviti sjemenke na jednu hrpu, a kamenje na drugu

Igrajte se stavljajući slične predmete zajedno na hrpu.

Igrajte se uspoređivanja predmeta.

Napravite slagalicu. Izrežite likove, na primjer krugove i kvadrate, iz komada tvrdog kartona. Pomozite djetetu da ih složi nazad na odgovarajuća mjesta. Kada mu to uspije, pokušajte s težim likovima, kao što su trokuti i zvijezde.

Brojanje

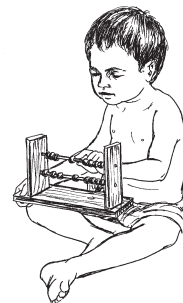
► Kako pomoći djetetu naučiti brojati

Tijekom dana tražite načine da naučite dijete brojati.

Napravite jednostavan okvir za brojanje. Vaše dijete može pomicati kuglice ili prstene s jedne na drugu stranu i brojati, zbrajati i oduzimati.

Kada se vaše dijete izvješti s brojevima, može naučiti upotrebljavati metode vaše zajednice koje se oslanjaju na dodir, kao što je brojanje kamenčića ili upotreba ručnog računala s kuglicama.

Povećavanje misaonih vještina vašeg djeteta

Kako se vaše dijete razvija, ono mora naučiti upotrebljavati svoje vještine za razvijanje cjelovitijih predodžbi o svijetu koji ga okružuje. Vi mu možete pomoći tako da mu osigurate mnogo različitih prilika za učenje o svom svijetu.

► Kako povećati misaone vještine vašeg djeteta

Pomozite svom djetetu da nauči više o predmetima učeći ga da opipa cijeli predmet, čak i kad je vrlo velik. Potaknite ga da utvrdi veličinu, oblik i težinu predmeta i kakav je predmet na dodir.

Podići ću Raimona na ramena pa će tako znati koliko je drvo veliko.

Ako vaše dijete donekle vidi, tražite da vam opiše predmete ili da ih nacrtá. Tako ćete znati vidi li dovoljno da bi razumjelo kako predmet zapravo izgleda. Ako nije dobro vidjelo predmet, objasnite kakav je.

Pomozite svom djetetu da upozna sve različite dijelove jedne aktivnosti. Na primjer, povedite dijete sa sobom da mu objasnite što sve morate napraviti da biste pripremili obrok.

Pomozite svom djetetu da nauči kako se predmeti mogu mijenjati. Na primjer, u gore navedenom primjeru s kuhanjem, dijete može naučiti i kako se povrće i jaja mijenjaju i drugačija su na dodir nakon kuhanja.

Pomozite svom djetetu da poveže jedno iskustvo s drugim. Na primjer:

